

AFSTAND

60 kilometer

ONLINE ROUTE

Scan de QR-code voor een online kaart met knooppunten en de GPX coördinaten.

ROUTE 6 / BOARNSTERHIM MOETET SNITS EN WYMBRITS

Deze fietsroute door het *lege midden fan Fryslân* troont je langs de bescheiden dorpjes van de voormalige gemeente Boarnsterhim. Meermaals steek je het water van trekvaart de Swette over, daarna fiets je dwars door het centrum van de gezellige waterpoortstad Sneek. Je start en eindigt in de vroegere gemeente Wymbritseradiel.

ROUTE VIA KNOOPPUNTEN

START: **P** Buorren Uitwellingerga → Oppenhuizen → **50** → **49** → RECHTS → Na 200m LINKS: Offingawier → **55** → Gauw → **56** → Sibrandabuorren → Tersoal → **17** Poppenwier → **18** Raerd → **12** → **73** → **66** Easterwierrum → RECHTS: naar toren en terug → Wiuwert → Britswert → **83** → Itens → **57** → Rien → voor brug RECHTS: naar kaaspakhuis en terug → Lytsewierrum → **50** → **89** → Boazum LINKS: naar kerk en terug → **13** → **14** → Dearsum LINKS: dorp in naar beeld bij het water en terug → **15** → RECHTS → Op volgende kruising LINKS: Goënga → Op volgende kruising LINKS: Loënga en terug → **16** → **62** Scharnegoutum → **84** → **68** → **45** Tirns → **44** → **25** → Tjalhuizum → **26** → **43** Ysbrechtum → TERUG: net buiten het dorp LINKS: naar Alddyk → RECHTDOOR: naar Leidekkersstraat → LINKS: naar Wagenmakersstraat → RECHTDOOR: naar Tingietierstraat → RECHTDOOR: naar Bredyk → LINKS: naar Hemdijk → RECHTS: naar Bolswarderweg → **51** Sneek → **5** → **50** Oppenhuizen → Uitwellingerga → FINISH: **P** Buorren Uitwellingerga

1 / UITWELLINGERGA

Ga even kijken bij het tramhuisje en het wachtlokaal dat daaraan vast gebouwd is. Ze herinneren aan de tramlijn van Sneek naar Joure die hier vroeger liep. Hoe dat zat? Nou, de Nederlandsche Tramweg Maatschappij (NTM) legde vanaf 1880 in Fryslân een tramnet aan dat uiteindelijk het grootste van Nederland zou worden. Maar liefst 325 kilometer aan rails lag in de weg of in de berm ernaast. In het begin werd er gereden met paardentrams, later met stoomtrams. Het platteland werd door die trams uit zijn isolement gehaald.

Door de betere bereikbaarheid groeiden veel steden en dorpen. Nu nog volgen heel wat buslijnen in Fryslân de oude tramroutes.

➔ Brêgesleatswei 1

3 / OFFINGAWIER

De kerk lijkt nog vrij jong, maar de geschiedenis gaat veel verder terug. De oorspronkelijke Nicolaaskerk is gebouwd in 1335. Hij zit nog deels verborgen in de huidige muren. De oude luidklok uit 1637 werd in de oorlog gevorderd door Duitsers. Waarschijnlijk is-ie omgesmolten. In 1948 kwam er een nieuwe klok. Toen

klonk gelukkig het vertrouwde gebeier weer over het dorp.

➔ Fiifgeawei 6

4 / GAUW

Sibbeltje Gjaltema was een weldoenster uit de 18^e eeuw. In haar erfenis liet zij vastleggen dat alle weduwen van Gauw, Goënga en Offingawier elk jaar tegen Allerheiligen een krentenbrood en acht pond boter zouden krijgen. En zo geschiedde. In de toren is haar grafsteen ingemetseld en bij de brug vind je een beeldje van haar. Dag Sibbeltje.

➔ Boeijengastrjitte 43

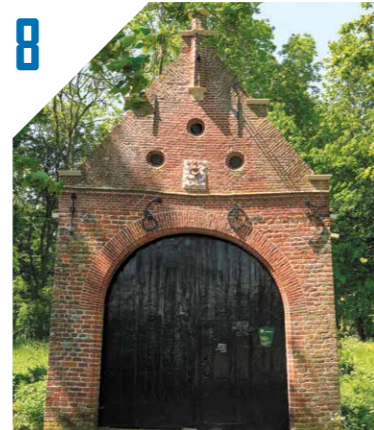
lees verder ➔

2 / OPPENHUIZEN

Ondernemersvereniging Top en Twel

“Wat ooit onopvallende en soms zelfs een beetje lelijke gebouwtjes waren, zijn nu kleine kunstwerken geworden die het straatbeeld van Oppenhuizen en Uitwellingerga verrijken. Als ondernemersvereniging wilden we al langer iets doen aan de uitstraling van het dorp. De utiliteitsgebouwtjes stonden vaak op zichtlocaties en werden regelmatig beklad. Geen fraai beeld. Samen met Doarpsbelang hebben we toen een plan gemaakt om deze plekken om te vormen tot iets positiefs. Lokale kunstenaars hebben de gebouwtjes voorzien van ontwerpen die passen bij het dorp en de omgeving. Mede met hulp van het Ondernemersfonds konden we dit project ook echt realiseren. Het resultaat is ernaar: mensen stappen af, maken foto’s en ontdekken het dorp op een andere manier. Het is een kleine openluchtgalerie geworden die verfraaiing brengt en waarmee inwoners zich verbonden voelen. Met een relatief eenvoudige ingreep kun je de leefbaarheid en uitstraling van je dorp echt versterken. Goed om dat te ervaren.”

5/ SIBRANDABUORREN

Klik-klak, klik-klak, klik-klak. De hele dag kon je het ritmische hoefgetrappel horen over de klinkerweg. Paard-en-wagens reden af en aan. Aan de Aesgewei in Sibrandabuorren stond de zuivelfabriek Lege Geaën. We schrijven 1891. Het dorp kwam tot leven door de voortdurende aanvoer van melk en de verwerking ervan. Geleidelijk aan veranderde het hoefgetrappel in dieselgeronk. Trekkers namen het over. De fabriek rook je al die jaren al van verre. Een warme, weeïge melklucht. Een vertrouwde geur. In 1975 sloot de fabriek en keerde de stilte weer. Soms heel even nog onderbroken door het scheurende geluid van een opgevoerde brommer.

➔ Aesgewei 2

6/ TERSOAL

Op de plek van de Vituskkerk stond honderden jaren geleden al een houten kerk. Nou ja, eigenlijk meer een houten schuur waarin godsdienstoefeningen werden gehouden. Daarna - in de 13^e eeuw - kwamen de stenen kerken

op in Fryslân. Zo ook in Tersoal. De stenen kerk werd gewijd aan de heilige Vitus, een martelaar van de rooms-katholieke kerk. Tot op de dag van vandaag is hij de beschermheilige van dansers, zangers en epileptici. In 1580 kwam de Reformatie en werd de rooms-katholieke eredienst vervangen door een protestantse. Met een dominee op de kansel dus. De kerk werd in 1838 vervangen door de kerk die er nu staat.

➔ Koumelkerspaed 1

7/ POPPENWIER

Vroeger stond er met de Merke altijd een draaimolen. Elk kind uit het dorp heeft er eindeloos geknikkerd. Op het plein, de centrale plek in het dorp. Nu is het een oase van rust. Met veel bloemen en met oude panden eromheen. Het lijkt wel of je even teruggaat naar de tijd van Ot en Sien. Tegenwoordig is het een plek om samen te komen bij speciale activiteiten zoals de jaarlijkse barbecue of de gezellige winterfair 'Yn en Ut'. De kerk is meestal wel open als je 'm wilt bezichtigen. Je komt op het plein door

even het kleine bruggetje over te steken.

➔ Over bruggetje bij Marsherne 8

8/ RAERD

Aan de rand van het dorp ligt een verrassend park: Jongemastate, ook wel het Raerder Bosk genoemd. Hier stond vroeger een statige state met grachten en tuinen eromheen. Het landhuis werd in 1912 afgebroken. Het park bleef gelukkig behouden. Net als de toegangspoort. Die stamt uit 1603. Loop er doorheen en je voelt meteen dat je op historische grond staat. Paadjes slingeren tussen bomen, je ziet romantische waterpartijtjes en een kleine heuvel zelfs. Die ontstond toen de gracht werd gegraven. Vrijwilligers onderhouden het park met zorg en liefde. In het voorjaar misschien wel op z'n mooist. Dan is het een en al kleur van stinsenplanten.

➔ Slotsdyk

9/ EASTERWIERRUM

Eenzaam staat de toren op de terp. Omgeven door het Friese land. Jagende

wolken en zingende wind. In de toren hangt een oude klok met een prachtige toon. Aan de binnenkant staat in het Latijn: 'Het woord des Heeren blijft in eeuwigheid, de profeet Jesaie - en de Heilige Nicolaas heet ik anno 1534'.

➔ Tsjerkebuorren 7

10/ WIUWERT

Mummies, ja echt! Vier stuks nog wel. Je vindt ze in de adellijke kelder van de monumentale kerk in Wiuwert. Het is een groot raadsel hoe het mogelijk is dat ze zo goed geconserveerd zijn. Men weet ook niet wie het zijn. De Walta's? Of misschien leden van de Orthodoxe Labadisten- sekte, waar Anna Maria van Schurman een rol in had? Alles onbekend.

➔ Terp 1

11/ BRITSWERT

Typisch terpdorp in de Greidhoeke. Nauw verbonden met het verderop gelegen Wiuwert. Samen ook wel 'de twa doarpen' genoemd. Met een kerk uit de 12^e eeuw. Opgetrokken uit

gele Friese moppen. Ooit gewijd aan Sint Nicolaas, maar vandaag de dag genoemd naar Sint Joris. Ga er zeker even kijken want hij ligt prachtig aan de rand van het dorp.

➔ Terp 2

12/ ITENS

Nergens in Nederland stonden zoveel Amerikaanse windmotoren als in Fryslân, zoals deze bij Itens. Ooit hebben er meer dan duizend gestaan. Niet iedereen was daar blij mee. Landschapsbeschermers vreesden dat de windmotoren de traditionele molens zouden verdringen. Bovendien vonden zij de grote metalen constructies niet passen in het Friese landschap. Wat vind jij?

➔ Ten noorden van het dorp langs de Oosterwierumer Oudvaart

13/ RIEN

Een oud kaaspakhuis. Tastbare herinnering aan de ooit zo levendige Friese zuivelhandel. Het gebouw dateert uit het begin van de twintigste eeuw.

Hier lagen kazen opgeslagen voordat ze verder werden verhandeld naar steden verderop. Je herkent dit soort pakhuizen aan de smalle ramen en het hijsluik. Uiteraard altijd aan een vaart.

➔ Buorren 32, Rien

14/ LYTSEWIERRUM

Een handwijzer met de tekst 'Alleen naar Lutkewierum'. Zo simpel kan het leven soms zijn. Er is maar één weg die je kunt gaan. Lytsewierum. Gelegen op een kleine terp in het wijde Friese landschap. Stil en groen. Omgeven door schilderachtige dorpen als Itens, Rien en Boazum. Een smal doodlopend weggetje leidt je naar het karakteristieke dorpsplein: de Buorren. Aan het eind van deze Tsjerkeleane houdt de weg voor auto's op. Maar met de fiets kun je nog wel verder. Zeker even doen. Geniet met volle teugen van 'It Fryske lân fol eare en rom'. Wie weet hoor je nog een skries op de achtergrond. Helemaal mooi.

➔ T-splitsing Tjerkeleane en Hegedyk

lees verder ➔

ROUTE 6 / BOARNSTERHIM MOETET SNITS EN WYMBRITS

15/ BOAZUM

Een baardloze Christus. Die zie je niet zo vaak. Maar wel hier in de Romaanse kerk uit de 12^e eeuw. Daar kwam-ie in 1941 op het absisgewelf tevoorschijn toen ze bezig waren met het pleister-werk. Elk jaar is er ook de Nacht van Boazum. Wat begon als feestje in de achtertuin groeide uit tot een jaarlijks festijn in de grootste tent van Fryslân.

➔ Tsjerkebuorren 8 (kerk)

16/ DEARSUM

Het standbeeld van Johan Cruijff staat voor de Amsterdam Arena. Het standbeeld van de aaisiker staat aan het stille haventje van Dearsum. De voetballer en de eierzoeker. Beiden in brons vereeuwigd door beeldhouwer Hans Jouta. De eerste als eerbetoon aan zijn virtueuze spel, de tweede als eerbetoon aan de Friese traditie van het kievitseieren zoeken.

➔ Nummer 45

17/ GOËNGA

Op de plek van de huidige kerk stond al een kerk in 1355. Toen was de terp trouwens veel groter. Tegenwoordig staat de kerk vooral bekend om z'n culturele evenementen. Op zondagmiddag worden er vaak concerten gehouden. Boekenliefhebbers komen af op de

ruilbeurs. Kijk ook even hoe mooi de pastorie aan de overkant is opgeknapt.

➔ Hege Wier 28

18/ LOËNGA

De hoge klokkenstoel van Loënga staat net buiten het dorp. In de oorlog werd de klok uit 1670 weggehaald om te worden omgesmolten tot wapens. In 1950 kwam er een nieuwe waarop een Fries gedicht werd aangebracht. De vertaling luidt als volgt: 'Mijn huis staat in Loënga. Mijn geluid hoort men van Sneek tot Goënga. Ik luid hier met mijn gebrom. Het Friese land vol eer en roem. Ik roep op tot werk, ik roep op tot rust. En houd het geloof in God vast.' Met uitzondering van zondag wordt de klok dagelijks tweemaal geluid, om 12.00 uur en om 16.00 uur. Als er een dorpsbewoner overlijdt wordt hij een half uur beluid.

➔ Dominee S. Huysmansleane 2a

20/ TIRNS

Bij de Thaborhoeve komen oud en nieuw samen. Op deze plek stond ooit het klooster Thabor dat in 1406 gesticht werd. Monniken legden dijken aan die er nog liggen. In de bodem worden soms nog oude spullen gevonden. Nu groeien hier wijnstokken. Die leveren verrassend goede wijn. Fan Fryske grûn hê. Is dat bijzonder of niet?

➔ Thaborwei 10

19/ SCHARNEGOUTUM

Geart Bos

Legedyk 32

"De vijf nonnen bij de brug in Scharnegoutum zijn meer dan alleen een kunstwerk. Ze vertellen het verhaal van het middeleeuwse vrouwenklooster Aula Dei dat eeuwenlang een belangrijke rol speelde in het leven van het dorp en de omgeving. Als je erlangs loopt, voel je die band met het verleden. De rust en toewijding waar de nonnen voor staan, zie je terug in hoe ze over het water uitkijken. Dat maakt het beeld bijzonder voor inwoners én bezoekers. Toen het kunstwerk in 2020 werd vernield, kwam dat hard binnen in het dorp. Juist omdat het zoveel betekenis heeft. Dankzij steun van het Ondernemersfonds hebben we het beeld kunnen herstellen, zodat het weer zichtbaar is zoals het bedoeld was. Dat was belangrijk, want dit soort plekken houden onze geschiedenis levend. Ze laten zien waar we vandaan komen en waarom we verhalen moeten blijven doorgeven."

21/ TJALHUIZUM

De kerktoren staat los in het landschap. De middeleeuwse kerk die erbij hoorde werd al in 1823 afgebroken. De toren bleef nog even staan maar werd in 1871 vervangen door de huidige. Die zie je nu dus. Slank en eenvoudig. Het is een rijksmonument en herinnert aan de verdwenen kerk.

➔ Nummer 6

22/ YSBRECHTUM

Naast de kruidenierswinkel zit sinds 2024 de Boekenbakker. Een klein gebouwtje met een lange geschiedenis. Van brandweerspuiten tot bloemen en nu dus boeken. Drie dorpsgenoten gaven de minibieb een frisse update. Je pakt hier een boek en brengt het na lezing weer terug. Een lezend dorp is een levend dorp. Ja toch?

➔ Epemawei 21

23/ SNEEK

Zie je die hoge sokkel met de bronzen vrouw erop? Dat is de Aukje van Sneek, een creatie van kunstenaar Evert van Hemert. Ze herinnert aan Aukje uit Kolderwolde, die tijdens de Elfstedentocht 1997 in nachtpon en op pantoffels het ijs verlichtte voor de vroege schaatsters. Elke Elfstedenstad heeft een Aukje in een eigen pose.

➔ Prins Hendrikkade 20-28

15

16

17

18

20

21

22

23

